

BOTANIKA

BO4029 (4+4+0)
10 ECTS

*Prof. dr. Toni Nikolić
Prof. dr. Andelka Plenković-Moraj*

... od prvih autotrofnih organizama na Zemlji
20 μ m

... do života u moru

0220

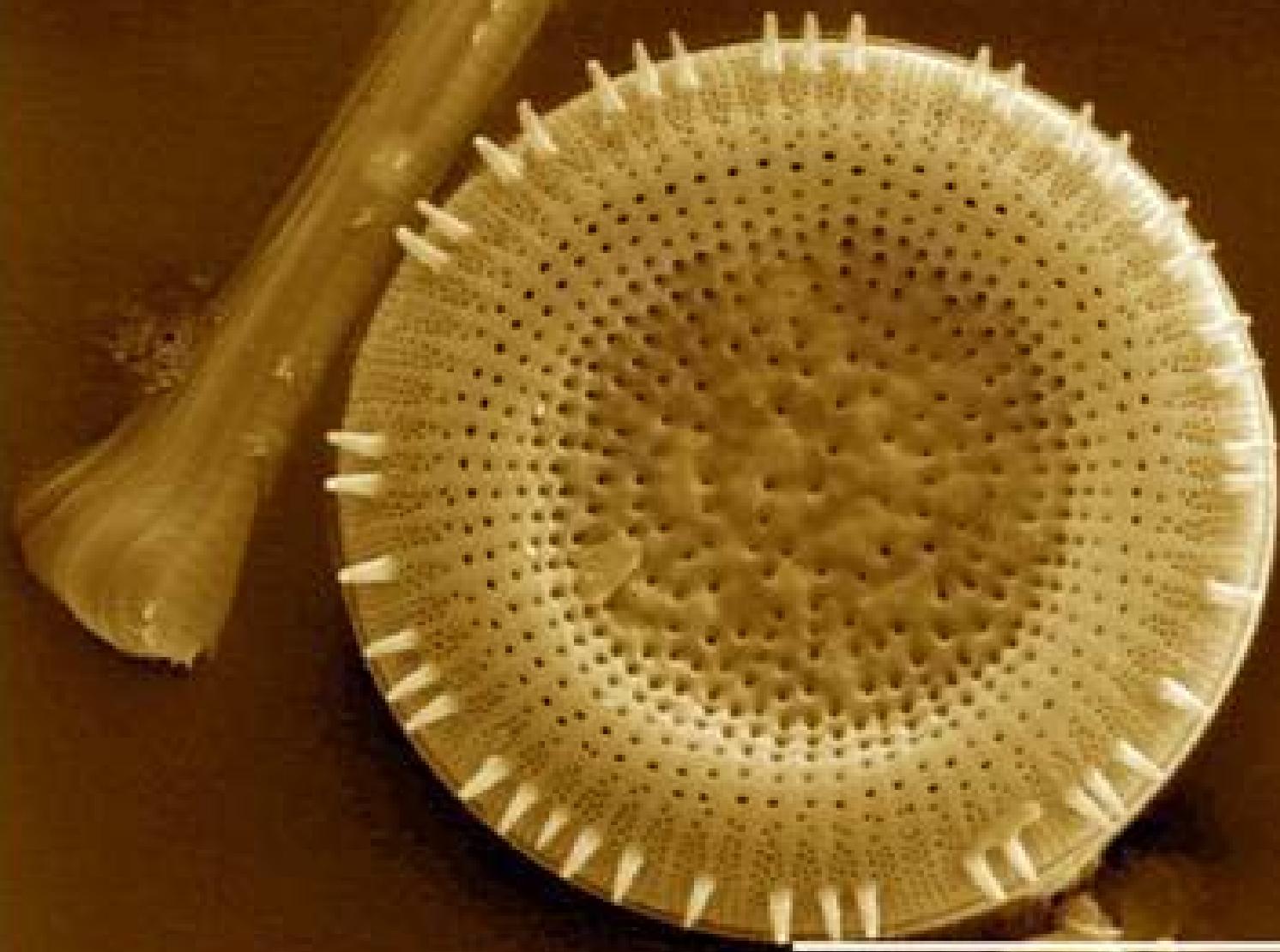
15KV

X1,500

10µm

WD32

... vodama na kopnu

0068

15KV

1.0 μm

WD34

... organizmima iz kojih su se razvile biljke

... organizmima iz kojih su se razvile biljke

... proučiti ćemo i čudesan svijet gljiva

... biljaka

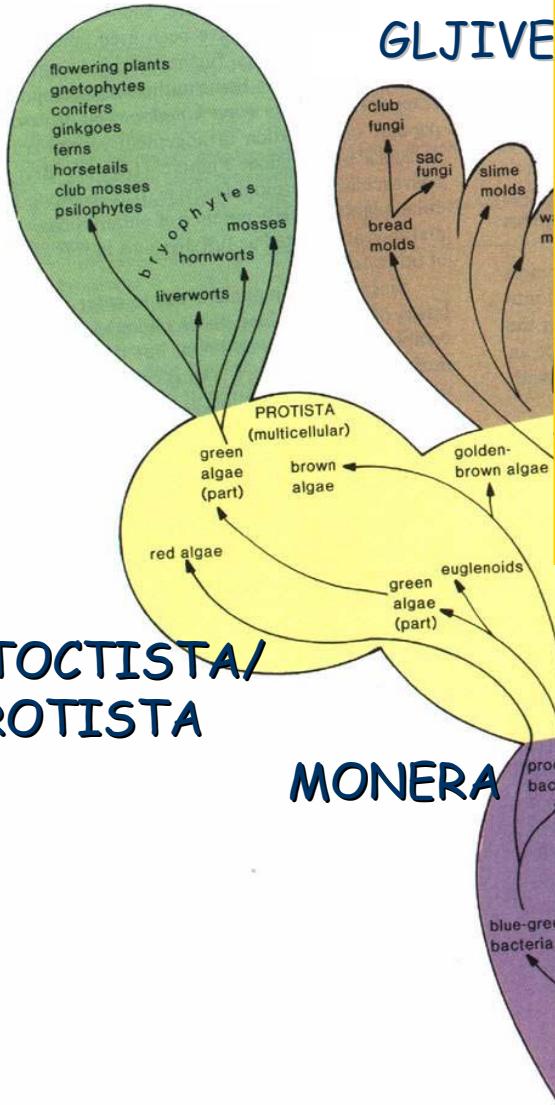
... biljaka

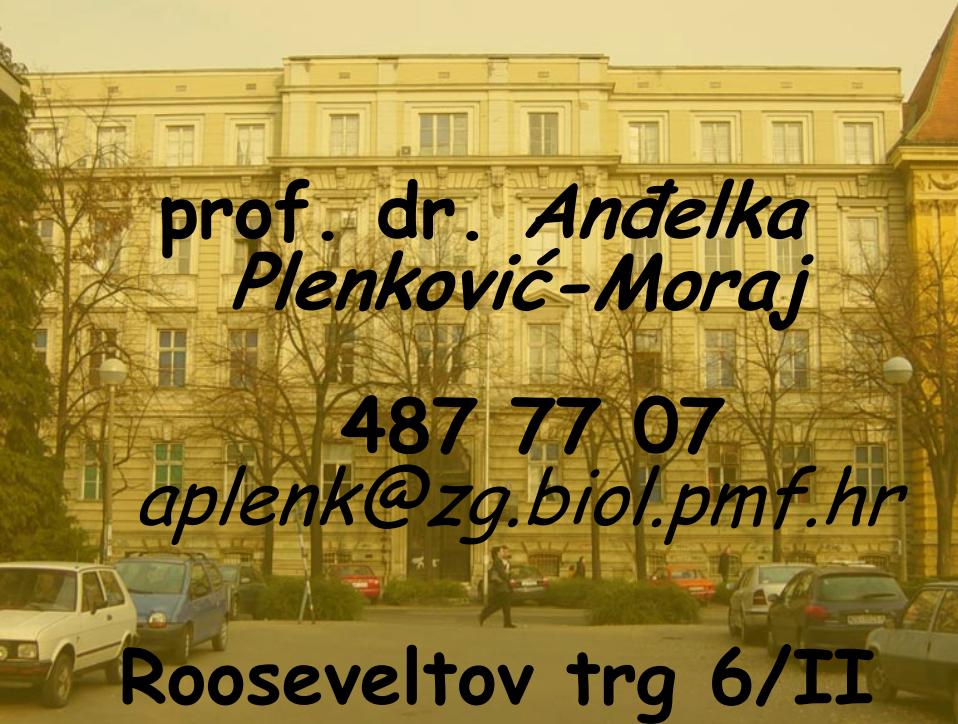
... biljaka

BILJKE

prof. dr. Toni Nikolić
predavanja: Marulićev trg
20/2 (predavaona BO 6)
4844-003
toni@botanic.hr
Marulićev trg 9a/2 -
Botanički vrt

prof. dr. Andelka
Plenković-Moraj
487 77 07
aplenk@zg.biol.pmf.hr
Rooseveltov trg 6/II

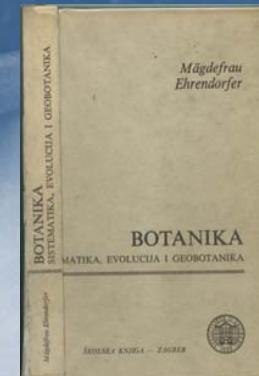

Nikolić T. & A. Plenković (2008):
Botanika. Skripta CD-Online. PMF, Zagreb.

Denffer D. von, Ziegler H. (1988):
Botanika. Morfologija i fiziologija,
2. izdanje. Školska knjiga, Zagreb.

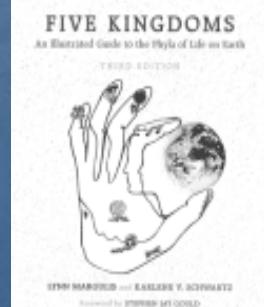
Mägdefrau, K. & F. Ehrendorfer (1984):
Udžbenik botanike za visoke škole:
sistematika, evolucija i geobotanika
(prijevod udžbenika - Strasburger et al.),
Školska knjiga, Zagreb.

Hoek, van den C., Mann, D.G. & H.M. Jahns
(1995): Algae. An introduction to phycology.
Cambridge University Press, Cambridge.

Margulis, L. & K.V. Schwartz (1999): Five kingdoms.
An Illustrated Guide of the Phyla of Life on Earth.
Third Edition. W.H. Freeman and company, New York.

Domac R. (1994): Flora Hrvatske. Priručnik za određivanje bilja. Školska knjiga, Zagreb.

Nikolić T. (1996): Herbarijski priručnik. Školska knjiga, Zagreb.

Pavletić Z. (1968): Flora mahovine Jugoslavije. Institut za botaniku Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb.

Šugar I. (1990): Latinsko-hrvatski i hrvatsko-latinski botanički leksikon. JAZU, Zagreb.

ACTA BOTANICA CROATICA

VOL. 61 (2)

ACTA BOT. CROAT., 99-232
ZAGREB, 2002

UDC 58

CODEN: ABCRA2

ISSN 0365-0588

GICAL
106

Theoretical and Applied Limnology
public

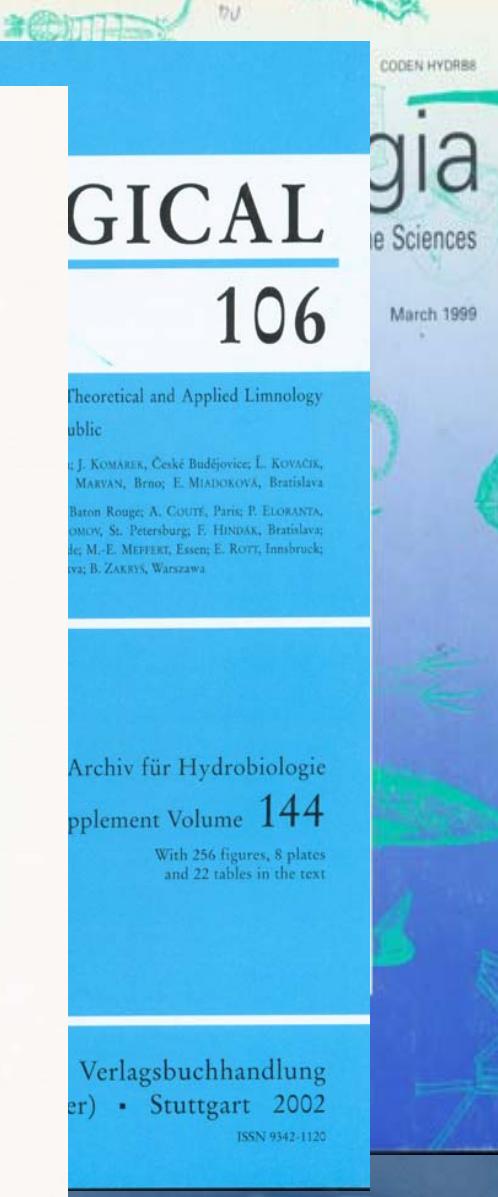
J. KOMÁREK, České Budějovice; L. KOVÁČIK,
MARIÁN, Brno; E. MIŠÁDOVÁ, Bratislava;
Baton Rouge; A. COUTÉ, Paris; P. ELORANTA,
OMOV, St. Petersburg; F. HINDAK, Bratislava;
de; M.-E. MEFFERT, Eisen; E. ROTT, Innsbruck;
va; B. ZAKRYS, Warszawa.

Archiv für Hydrobiologie
plement Volume 144

With 256 figures, 8 plates
and 22 tables in the text

Verlagsbuchhandlung
er) • Stuttgart 2002

ISSN 9342-1120

4

July 2003
12 No. 4

European Journal of Phycology
of Algal Research

Volume 38 Number 4 November 2003

CODEN HYDRB8

gia

Sciences

March 1999

SN 0967-0262

opean
urnal of
cology

Algae Highlights

Ecology and Population Biology

Physiology and Biochemistry

Cellular and Molecular Biology

Phylogenetics and Taxonomy

Book Review

031-8884

INTERNET PODRŠKA

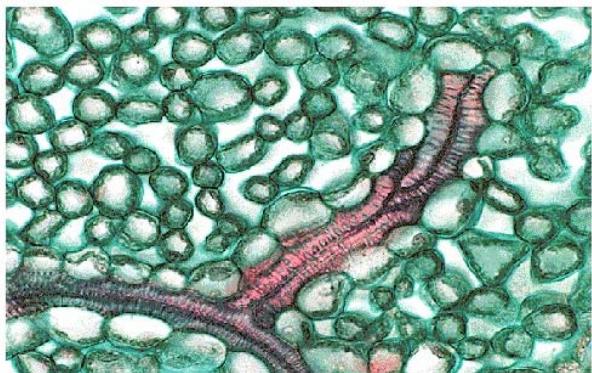

BOTANIKA (teorija, slide show, klasifikacija, linkovi ....)
skripta

<http://hirc.botanic.hr/botanika/botanika-home.htm>

BOTANIKA-CD (*podignuti u Središnjoj biološkoj knjižnici*)
BOTANIKA-CD On Line

<http://hirc.botanic.hr/botanika/botanika-CD.htm>

Toni Nikolić doc. dr.
Kolegij: Botanika (4021)
CD varzija 2.0, lipanj 2002
Botanički zavod, Biološki odjek
Prirodoslovno-matematički fakultet
Sveučilište u Zagrebu
Marulićev trg 20/2, 10000 Zagreb
tel. (01) 4844 003 fax. (01) 4844 001
toni@botanic.hr
On-Line verzija: <http://hirc.botanic.hr/botanika/botanika-home.htm>

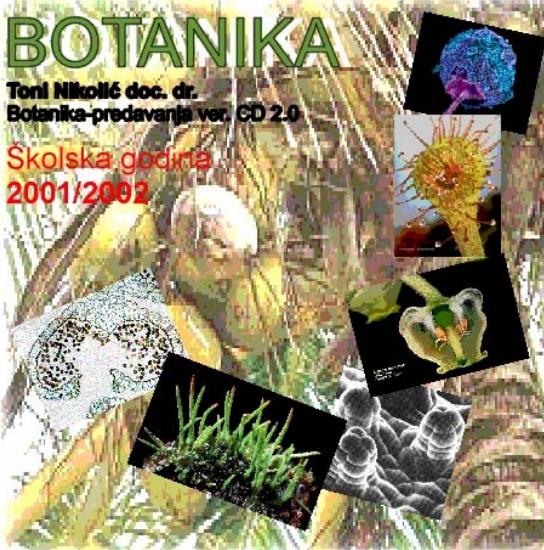
Novo!
Pomoći u pripremanju
ispita - oznake:
 Obavezno
znati
 Preporučljivo
znati

Kolegij Botanika (4021) - predavanja ver. 2.0, T. Nikolić Šk. god. 2001/2002

BOTANIKA

Toni Nikolić doc. dr.
Botanika-predavanja ver. CD 2.0

Školska godina
2001/2002

INTERNET PODRŠKA

DEPARTMENT OF BOTANY

[Division of Biology, Faculty of Science, University of Zagreb,](#)

Address: Marulićev trg 20/2, HR - 10000 [Zagreb, Croatia](#)

Phone: (+385 1) 48 44 003 Fax: (+385 1) 48 44 001 e-mail: toni@botanic.hr

BOTANIKA by [Toni Nikolić](#) BOTANY

[Opće informacije o kolegiju](#)
održavanje, uvjeti, potpisi i dr.

[Literatura](#)

osnovna i dodatna literatura

[Novo 2001/2002 Predavanja - Slide show](#)
popis predavanja, sadržaj, slijed
prezentacije 22 predavanja

[Novo 2001/2002 Botanika CD](#)

[Program praktikuma](#)

popis praktikuma, sadržaj, slijed

[Botanički praktikum On-Line](#)
vježbe, objekti, preparati, slike

[Flora Croatica Database -Taksonomija](#)

pretraživa baza podataka flore Hrvatske,
popis flore, ugroženost, endemizam,
foto dokumentacija i dr

[Klasifikacija Magnoliophytina](#)

[Botanika na Internetu](#)

[Izabrane adrese](#)

Održava

T. Nikolić

[Posljednja promjena](#)

18. lipanj 2002

[General info about lectures](#)
schedule, conditions, signs

[Literature](#)

basic and additional

[Lectures - Slide show](#) New 2001/2002

list of lectures, time table and

presentation of 22 lectures

[Botany CD](#) New 2001/2002

[Laboratory schedule](#)

list of lab-practice, time table

[Botanical Lab On-Line](#)

practical work, objects, slides, images

[Flora Croatica Database - Taxonomy](#)

search the database of the flora of Croatia,
check list, red data, endemic taxa,
image gallery, etc.

[Classification of Magnoliophytina](#)

[Botany on Internet](#)

[Selected sites](#)

Maintained by

T. Nikolić

Last Update

18. June 2002.

Ostali resursi:

FLORA CROATICA & BIBLIOGRAFIJA FLORE HRVATSKE

<http://hirc.botanic.hr/fcd>

INTERNET DIRECTORY FOR BOTANY

[http://public.srce.hr/botanic/cisb/Edoc/
flora/subject/botmenu.html](http://public.srce.hr/botanic/cisb/Edoc/flora/subject/botmenu.html)

BOTANIČKI PRAKTIKUM ON-LINE

[http://hirc.botanic.hr/kormofita/Praktikum/
sistematiка.htm](http://hirc.botanic.hr/kormofita/Praktikum/sistematiка.htm)

SREDIŠNJA BIOLOŠKA KNJIŽNICA (Marulićev trg 20/2)

[http://hirc.botanic.hr/sbk/Esbk-
home.html](http://hirc.botanic.hr/sbk/Esbk-home.html)

INTERNET PODRŠKA

Detaljni pregled

► **Pistacia lentiscus L.**

Red Sapindales Porodica Anacardiaceae Rod Pistacia

Mjesto objavljanja Sp. Pl. 1026 (1753)

Autor(i) svoje:

1 Carl von,Carl von [Linnaeus,Linné](#)

Sinonimi: (Pistacia chia Desf., sinonim)

Narodna imena: [tršlja (Hr), Domac, R., 1994 [4](#)] , [lentišk (Hr), Hrc, D., 1906 [664](#)] , [tršlja (Hr), Visiani, R., 1852 [1686](#)] , [smarka (Hr), Visiani, R., 1852 [1686](#)] , [kunovina (Hr), Visiani, R., 1852 [1686](#)] , [taraslaka (Hr), Visiani, R., 1852 [1686](#)] , [mercja (Hr), Visiani, R., 1852 [1686](#)] , [marta črna (Hr), Visiani, R., 1852 [1686](#)] , [čarnomarta (Hr), Visiani, R., 1852 [1686](#)] , [crnomrta (Hr), Šulek, B., 1879 [1256](#)] , [lantana (Hr), Šulek, B., 1879 [1256](#)] , [mastika (Hr), Šulek, B., 1879 [1256](#)] , [mrčja (Hr), Šulek, B., 1879 [1256](#)] , [mirtvina (Hr), Šulek, B., 1879 [1256](#)] , [smarča (Hr), Šulek, B., 1879 [1256](#)] , [smrča (Hr), Šulek, B., 1879 [1256](#)] , [trišlica (Hr), Šulek, B., 1879 [1256](#)] , [trišljak krilasti (Hr), Schlosser, J.C.K.; Vukotić smrdljika (Hr), Pahlow, M., 1899 [7748](#)]

Status: Endem NE , Dvojbeno NE , Kultivar NE , Naturalizirano

► **Slikovna dokumentacija**

1 2 3 4

► **Ekološki indeksi**

Areal N - mediteranska (0)

► **Nalazišta iz literature**

Opis nalazišta	Autori	Godina	
Trtuša, otok Kornat, Kornatsko otoče (Kornati), sjeverna Dalmacija	Pandža, M.; Stanićić, Z.	2004	5523
Tarac, otok Kornat, Kornatsko otoče (Kornati), sjeverna Dalmacija	Pandža, M.; Stanićić, Z.	2004	5524

referenca - Microsoft Internet Explorer

1686 . Visiani, R. (1852) : Flora Dalmatica, Vol. III (sive enumeratio stirpium vascularium quas hactenus in Dalmatia lectas et sibi observatas), Apud Fridericum Hofmeister, Lipsiae

Flora Croatica Database

Pretraživanje Bibliografija Korisne poveznice O bazi

Longitude: 19.99 to 23.72 Latitude: 47.07 to 48.15

LEGEND - Microsoft Internet Explorer

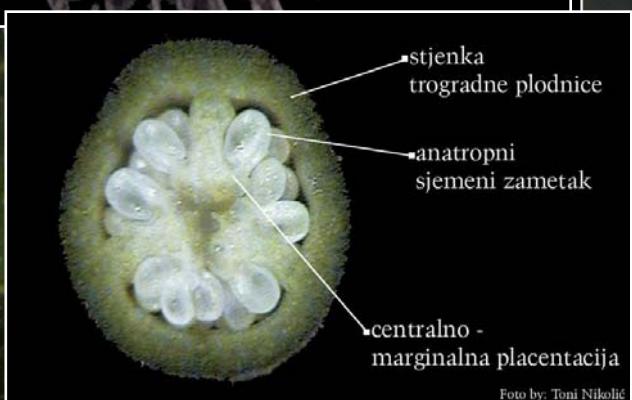
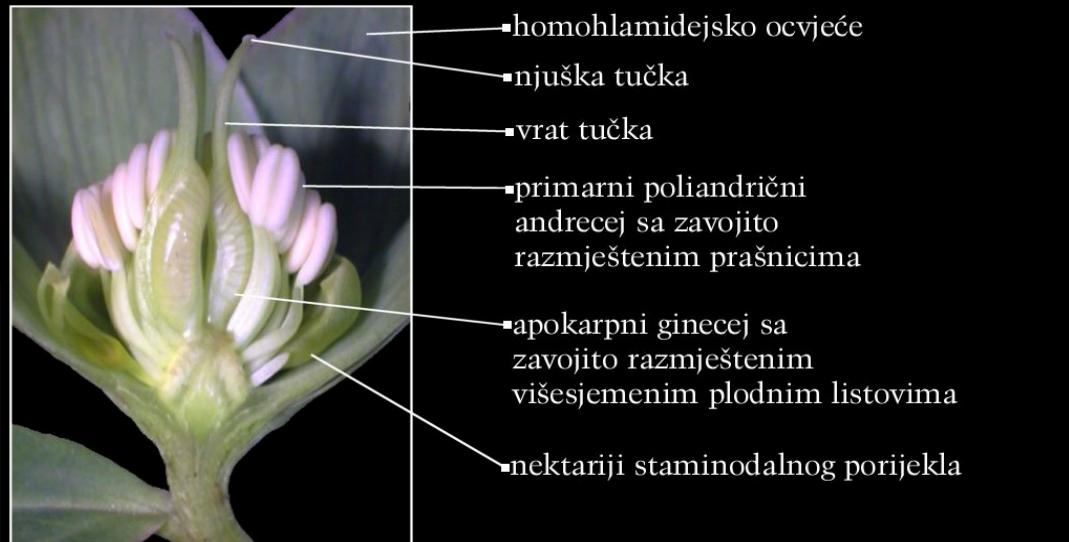
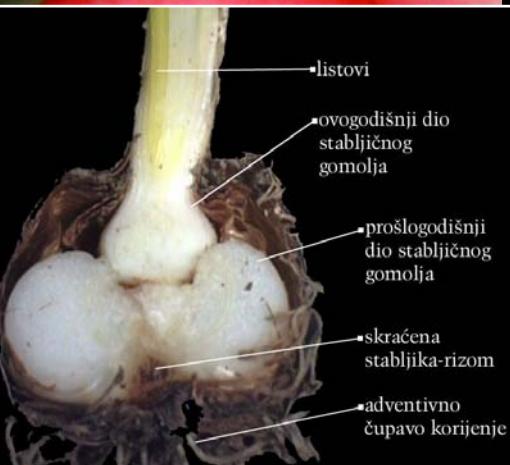
Herbar Literatura Opazanja Vode hrwtb-1

X	Y	ID	REFERENCE	AUTORI	REFERENCE	GORENA	OPIS NALAZIŠTA	OZNAKA KOORDINATE	ID	PRECIZNOSTI	N	PRECIZNOSTI
5496712.50	4901164.75	50	Forenbacher, S.		1990	SBs Vratnik	1055.2	3		mreža MTB 1/4 preciznost od cca 25 km2		0063.4,
5470605.00	5020121.00	6782	Randić, M.		1984	Zala draga (Hrvatsko primorje)	0653.4	3		mreža MTB 1/4 preciznost od cca 25 km2		0063.4,
5490140.50	4981173.75	985	Horvatić, Šu Ilijanić, Lj. Marković-Gospodarić, Lj.		1967-1968	Šanj (Hrvatsko primorje)	1055.1	3		mreža MTB 1/4 preciznost od cca 25 km2		0063.4,
5477096.75	5000998.00	6754	Kralj, I.		1953	kad Grilana (Hrvatsko primorje) neima	0754.3	3		mreža MTR 1/4 neznatno od cca		0063.4,

INTERNET PODRŠKA

BOTANIČKI PRAKTIKUM ON-LINE

Praktikum

OBVEZE:

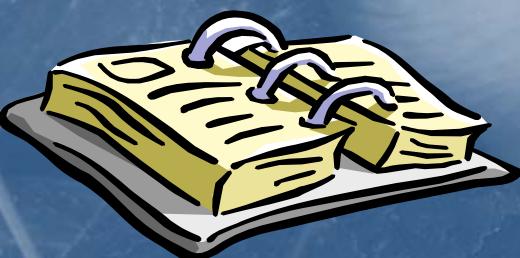
- redovito (izostanak samo 2x)
- ne zakašnjavati !!!
- ⌚ kuta
- ⌚ predmetna stakalca (20 kom. po studentu)
- ⌚ pokrovna stakalca
- ⌚ kutija žileta
- ⌚ dvije laboratorijske iglice
- ⌚ pinceta
- ⌚ kapaljka
- ⌚ lanena krpica
- ⌚ mala bilježnica bez crta
- ⌚ mapa + A4 papiri
- ⌚ pribor za pisanje i crtanje (grafitna olovka, drvene bojice)
- ....

Obveze i ispit

- Predavanja - neobavezna, ali preporučljiva!
  - Zbirka - ukinuta
  - Praktikum - obvezatan
- Ispit:
  - a) 4 pisana kolokvija
  - b) usmeni

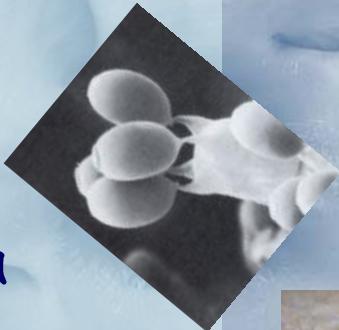
Zašto se baviti botanikom?

Iz znanstvene radoznalosti jer su:

- primarni organski producenti - kisik
- ubikvisti
- stvaraju organsku materiju iz anorganskih sastojaka
- omogućuju kruženje energije i materije u složenim ekološkim ciklusima
- osnova su hranidbenih lanaca
- korisne u prehrani, farmaceutskoj industriji, građevini ...
- dobri indikatori kakvoće vode, zraka, klimatskih uvjeta

- ✓ Fiziologija bilja
- ✓ Morfologija bilja
- ✓ Anatomija bilja
- ✓ Citologija
- ✓ Genetika
- ✓ Molekularna biologija
- ✓ Floristika
- ✓ Sistematika
- ✓ Paleobotanika
- ✓ Arheobotanika
- ✓ Fitokemija
- ✓ Ekologija
- ✓ Palinologija
- ✓ Fitocenologija
- ✓ Ekomska botanika
- ✓ Fitopatologija
- ✓ i dr.

Velika raznolikost živog svijeta - široko područje rada biologa

Skupina	poznato	Broj vrsta prepostavka		donja
		gornja		
<i>Virusi</i>	4.000	1.000.000		50.000
<i>Monera</i>	4.000	3.000.000		50.000
<i>Protista</i>	80.000	1.200.000		210.000
<i>Fungi</i>	72.000	2.700.000		200.000
<i>Plantae</i>	270.000	500.000		300.000
<i>Animalia</i>	1.300.000	103.200.000		2.725.000
Ukupno	1.730.000	111.600.000		3.535.000

Map of Croatia showing its outline.

Skupina	poznato	prepostavka
<i>Virusi</i>	?	?
<i>Monera</i>	?	?
<i>Protista</i>	2.597	9.000
<i>Fungi</i>	2.600	25.000
<i>Plantae</i>	7.600	8.000
<i>Animalia</i>	24.100	56.000
Ukupno	36.897	98.000

PLANTAE

Gnetophytes
Conifers
Ginkgo
Ferns
Horsetails
Club mosses

FUNGI A

Wittaker R. (1969)

ANIMALIA

Margulis L. & Schwartz K. (1999)

PROTOCTISTA

(višestanični)

1 milijardu godina

PROTOCTISTA

PROTISTA
(jednostanični)

1,5 milijardu godina

EUCARIOTA

Hogg J. &
Haeckel E.
(1860)

PROCARIOTA

MONERA

Copeland H.F. (1938)

3,5 milijarde godina

Eubacteria

Archaeabacteria

True bacteria
Archaeabacteria

Linné

1735.

2 carstva

Haeckel

1866.

3 carstva

Chatton

1937.

2 carstva

Copeland

1956.

4 carstva

Whittaker

1969.

5 carstava

Woese i dr.

1977.

6 carstava

Woese i dr.

1990.

3 domene

	PROTISTA	PROCARYOTA	MONERA	MONERA	ARCHAEBACTERIA	ARCHAEA	
				PROTISTA	EUBACTERIA	BACTERIA	
	PROTISTA				PROTISTA		
BILJKE (Vegetabilia)	BILJKE (Vegetabilia)		PROTISTA	GLJIVE (Fungi)	GLJIVE (Mycota)		
ŽIVOTINJE (Animalia)	ŽIVOTINJE (Animalia)	EUCARYOTA	BILJKE (Plantae)	BILJKE (Plantae)	BILJKE (Plantae)		
			ŽIVOTINJE (Animalia)	ŽIVOTINJE (Animalia)	ŽIVOTINJE (Animalia)	ŽIVOTINJE (Animalia)	EUCARYA

TAKSONOMSKE KATEGORIJE		ZAVRŠETCI		TAKSONOMSKE JEDINICE
hrvatski	latinski	završeci	razlike	
Carstvo	<i>regnum</i>	-ota		<i>Plantae</i>
Potcarstvo	<i>subregnum</i>	-bionta		<i>Cormobionta</i>
Odjeljak	<i>phylum</i>	-phyta	stablašice	<i>Spermatophyta</i>
		-mycota	gljive	
Pododjeljak	<i>subphylum</i>	-phytina	stablašice	<i>Magnoliophytina</i>
		-mycotina	gljive	
Razred	<i>classis</i>	-opsida	stablašice	<i>Magnoliopsida</i>
		(-atae)	stablašice	(<i>Magnoliatae</i>)
		-phyceae	alge	
		-mycetes	gljive	
Podrazred	<i>subclassis</i>	-idae		<i>Asteridae</i>
Nadred	<i>superordo</i>	-anae		<i>Asteranae (=Synandrae)</i>
Red	<i>ordo</i>	-ales		<i>Asterales</i>
Podred	<i>subordo</i>	-ineae		*
Porodica	<i>familia</i>	-aceae		<i>Asteraceae</i>
Potporodica	<i>subfamilia</i>	-oideae		*
Tribus	<i>tribus</i>	-eae		<i>Anthemideae</i>
Rod	<i>genus</i>	*		<i>Achillea</i>
Sekcija	<i>sectio, sect.</i>	*		<i>sect. Achillea</i>
Serija	<i>series, ser.</i>	*		*
(Agregat)	(aggregatum, agg.)	*		<i>Achillea millefolium</i> agg.
Vrsta	<i>species, spec., sp.</i>	*		<i>Achillea millefolium</i> L.
Podvrsta	<i>subspecies, subsp.</i>	*		<i>subsp. sudetica</i> (Opiz) Weiss
Varijetet	<i>varietas, var.</i>	*		*
Forma	<i>forma, f.</i>	*		<i>f. rosea</i>

NOMENKLATURA (nomenclatura binaria)

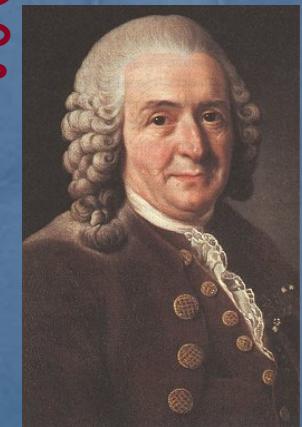
Dictyota

Ime roda

dichotoma

Ime vrste - epitet:
opisuje vrstu,
geografsko podrijetlo,
izvedenica osobnog imena

L.
Autor

Takson (lat. Taxon, Taxa) ili svojta je skupina autotrofnih organizama bilo koje kategorije (porodica, rod, vrsta). Imena svojti pišu se na latinskom jeziku ili u latiniziranom obliku u skladu je s Internationalnim kodom botaničke nomenklature (Kod) (predposljednji je St. Louis kod, 1999; posljednji Wiena kod iz 2004). Kod čini skup međunarodno prihvaćenih pravila i postupke vezanih uz sva nomenklturna pitanja (Bio Kod).

NOMENKLATURA - autorizacija

Ime biljke, kada se daje u potpunom obliku, sadrži na kraju jedno ime ili više njih, odnosno, kratica imena osoba. To je ime (ili imena) osobe koja je prva validno objavila dotično ime ("pravilo prioriteta"). "Validno objavljeni" ime je ono koje slijedi pravila *Koda*. Najčešće se imena osoba navode u skraćenom obliku, npr. *Ranunculaceae* Juss. (od Jussieu), *Thalictrum* L. (od Linnaeus) ili *Azolla* Lam. (od Lamarck).

et ili &, npr. *Helleborus atrorubens* Waldst. et Kit.

ex, npr. *Aconitum angustifolium* Bernh. ex Rchb.

(*A. angustifolium* Rchb.)

in, npr. *Viburnum ternatum* Rehder in Sargent.

(*V. ternatum* Rehder.)

NOMENKLATURA - autorizacija

Pulsatilla alpina (L.) Delarbre.

Prvi je autor validno objavio ime svoje, ali kao drugi rod ili svoju druge kategorije, npr. *Anemone alpina* L., ovo je ime poznato kao **bazonim** ili **bazionim** (lat. *basinymum* ili *basionymum*)

Drugi je autor revidirao taksonomiju svoje i dao sadašnji naziv ili **kombinaciju** (lat. *combinatio*).

! Takav oblik citiranja autorstva je poznat kao "dvostruko citiranje" i upozorava na promjene u taksonomskom položaju ili kategoriji svoje.

NOMENKLATURA – tipifikacija

Imena se pripisuju svojti prema tipovima (lat. *typus*).

Na razini vrste, npr. tip je primjerak koji čini osnovu za originalan opis vrste. Prema Kodu, ime i njezin tip su trajno povezani. To znači, ako se tipski primjerak reklassificira u drugi rod, originalni epitet vezan za taj tip mora se također premjestiti.

Poteškoće se pojavljuju kada je više od jednog imena pripisano nekoj svojti, što je vrlo često (posebice kod biljaka). Prvo objavljeni ime je uglavnom ono koje je validno i efektivno objavljeni. To je **korektno ime**. Ostala su imena koja se odnose na isti takson **sinonimi** (lat. *synonymum*).

NOMENKLATURA - autorizacija

PRAVO PRVENSTVA

Astragalus hamosus L., Sp. Pl. 758 (1753)

Astragalus ancistron Poeml (1777)

Astragalus brachyceras Ledeb (1801)

Astragalus dorcoceras Bunge (1826)

Sinonimi zbog razlike u stavovima

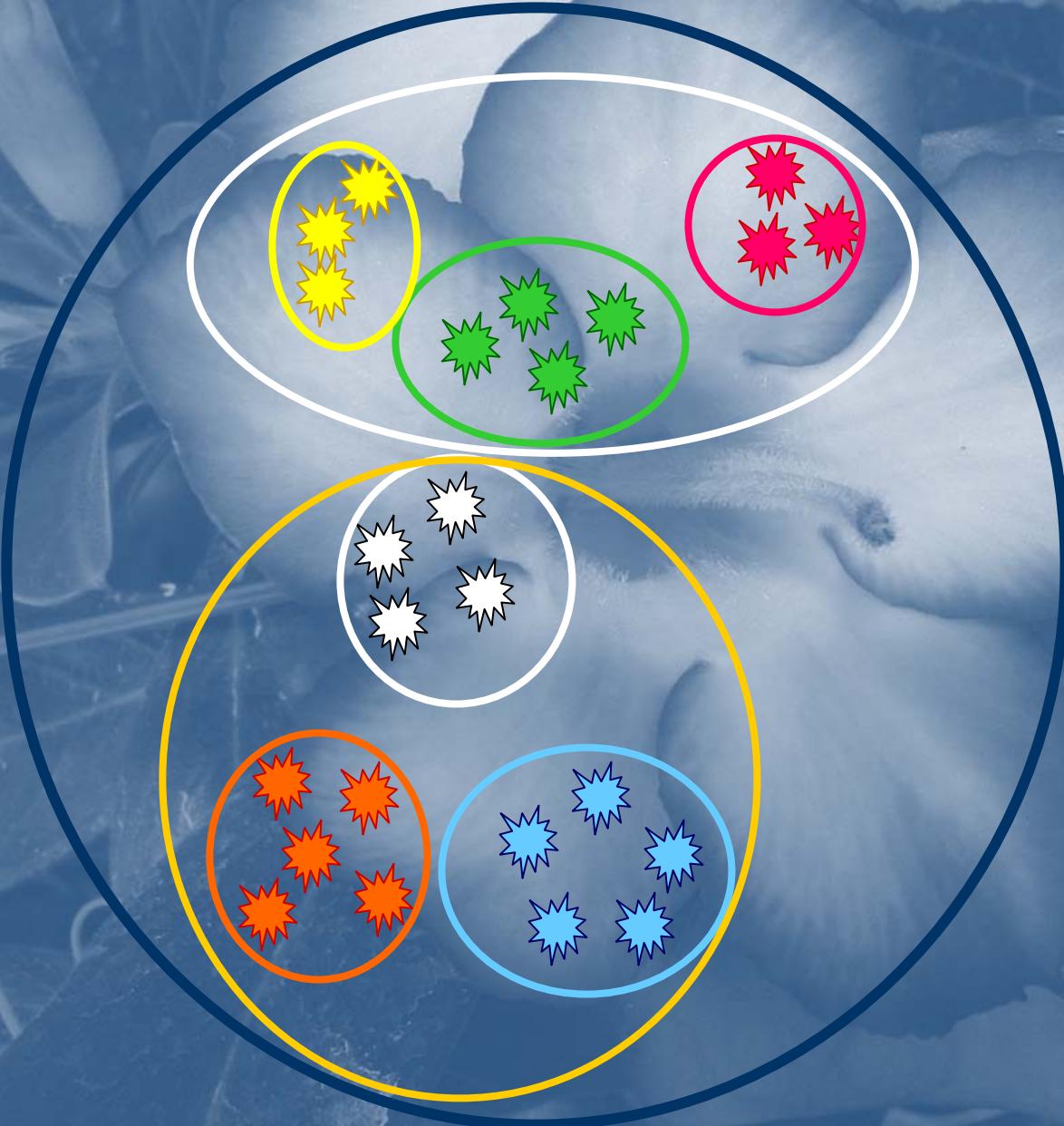
Anemone alpina L. (= *Pulsatilla alpina* (L.) Delarbre.)

Pulsatilla alpina (L.) Delarbre. (= *Anemone alpina* L.)

Anemone montana Bunge subsp. *alpina* (L.) Schult. (= *A. alpina* L.,

Pulsatilla alpina (L.) Delarbre.)

HIJERARHIJSKI SUSTAVI

VRSTA
↓
ROD
↓
PORODICA
↓
RED
↓
RAZRED
↓
ODJEL

Taksonomska raspodjela živog svijeta

Latinski naziv

Nadcarstvo **PROCARIOTA (PROCARYONTA)** PROKARIOTI

- Carstvo **MONERA**

Jednostanični ili kolonijalni prokarioti, heterotrofni ili autotrofni
odjel Archaebacteria

odjel Eubacteria

skupine:

- Bacteria
- Cyanobacteria
- Prochlorobacteria

Hrvatski naziv

MONERA

Arhebakterije

Prave bakterije

Bakterije

modrozelene alge ili cijanobakterije

Prazelene alge

Nadcarstvo EUKARIOTA (EUCARIONTA) EUKARIOTI

Carstvo PROTISTA

Jednostanični, kolonijalni, višestanični eukarioti, autotrofni, miksotrofni ili heterotrofni organizmi čija tijela nisu izgrađena od tkiva

a) Autotrofni i miksotrofni prototisti - PHYCOPHYTA

odjel Glaucophyta

odjel Euglenophyta

odjel Dinophyta (Pyrrhophyta)

odjel Cryptophyta

odjel Raphidophyta

odjel Chrysophyta

razred Crysophyceae

razred Prymneosiophyceae

razred Xanthophyceae

razred Chlorarachniophyceae

razred Bacillariophyceae (Diatomeae)

odjel Chlorophyta

odjel Charophyta

odjel Phaeophyta

odjel Rhodophyta

Alge

Glaukofita

Zeleni bičaši

Svjetleći bičaši

Kriptofita

Rafidofita

Zlatno-žute alge

Kremenjašice

Zelene alge

Parožine

Smeđe alge

Crvene alge

gljive nalik kromistima

Odjel **HYPHOCHYTRIDIOMYCOTA**

Razred *Hypochytridiomycetes*

Odjel **OOMYCOTA**

Razred *Oomycetes*

b) Heterotrofni i miksotrofni protoktisti - **PROTOZOA Praživotinje**

Gljive nalik praživotinjama

Odjel **ACRASIOMYCOTA**

Razred *Acrasiomycetes*

Odjel **DICTYOSTELIOMYCOTA**

Razred *Dictyosteliomycetes*

Odjel **MYXOMYCOTA**

Razred *Myxomycetes*

Odjel **PLASMODIOPHOROMYCOTA**

Razred *Plasmodiophoromycetes*

Carstvo **MYCOTA**

Podcarstvo **Mastigomycotera**

Odjel **CHYTRIDIOMYCOTA**

Podcarstvo **Amastigomycotera**

Odjel **ZYGOMYCOTA**

Podcarstvo **Eumycotera**

Odjel **ASCOMYCOTA**

Odjel **BASIDIOMYCOTA**

Carstvo **PLANTAE**

Višestanični autotrofni organizmi čija su tijela izgrađena od tkiva

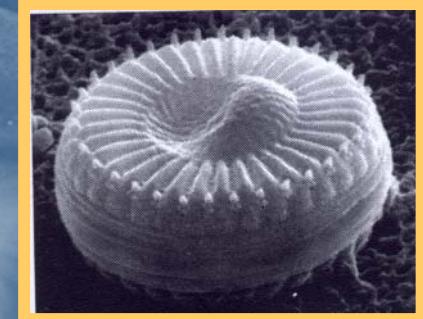
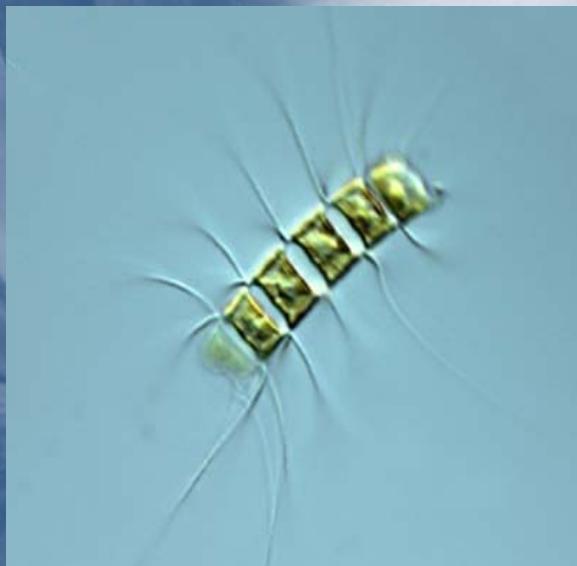
BILJKE

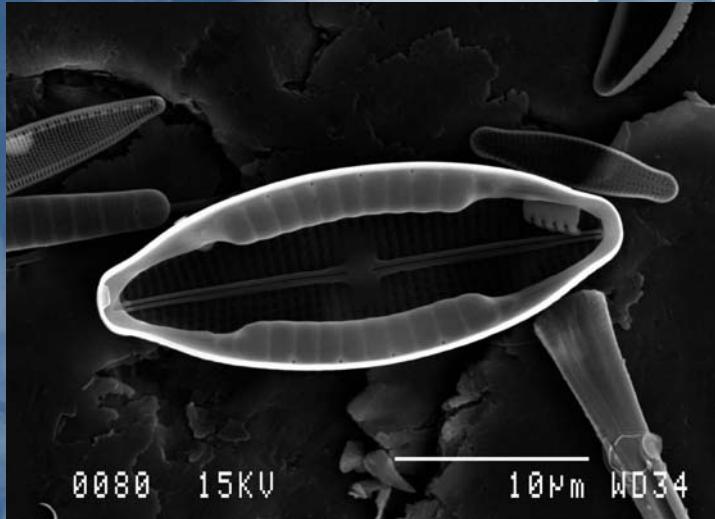
Carstvo **ANIMALIA**

Višestanični, heterotrofni organizmi čija su tijela izgrađena iz tkiva

ŽIVOTINJE

FITOPLANKTON

FITOMIKROBENTOS

Kvalitativne metode mogu biti:

I. NUMERIČKE

- a) metode relativnih učestalosti (PANTLE-BUCK i KNOPP)
- b) metode apsolutnih učestalosti
- c) izračunavanjem biomase
- d) trofički indeks
- e) saprobiološki indeks
- f) indeks raznolikosti i bogatstva vrsta (Schannon index)
- g) indeks sličnosti vrsta između uzoraka (Sorensen)

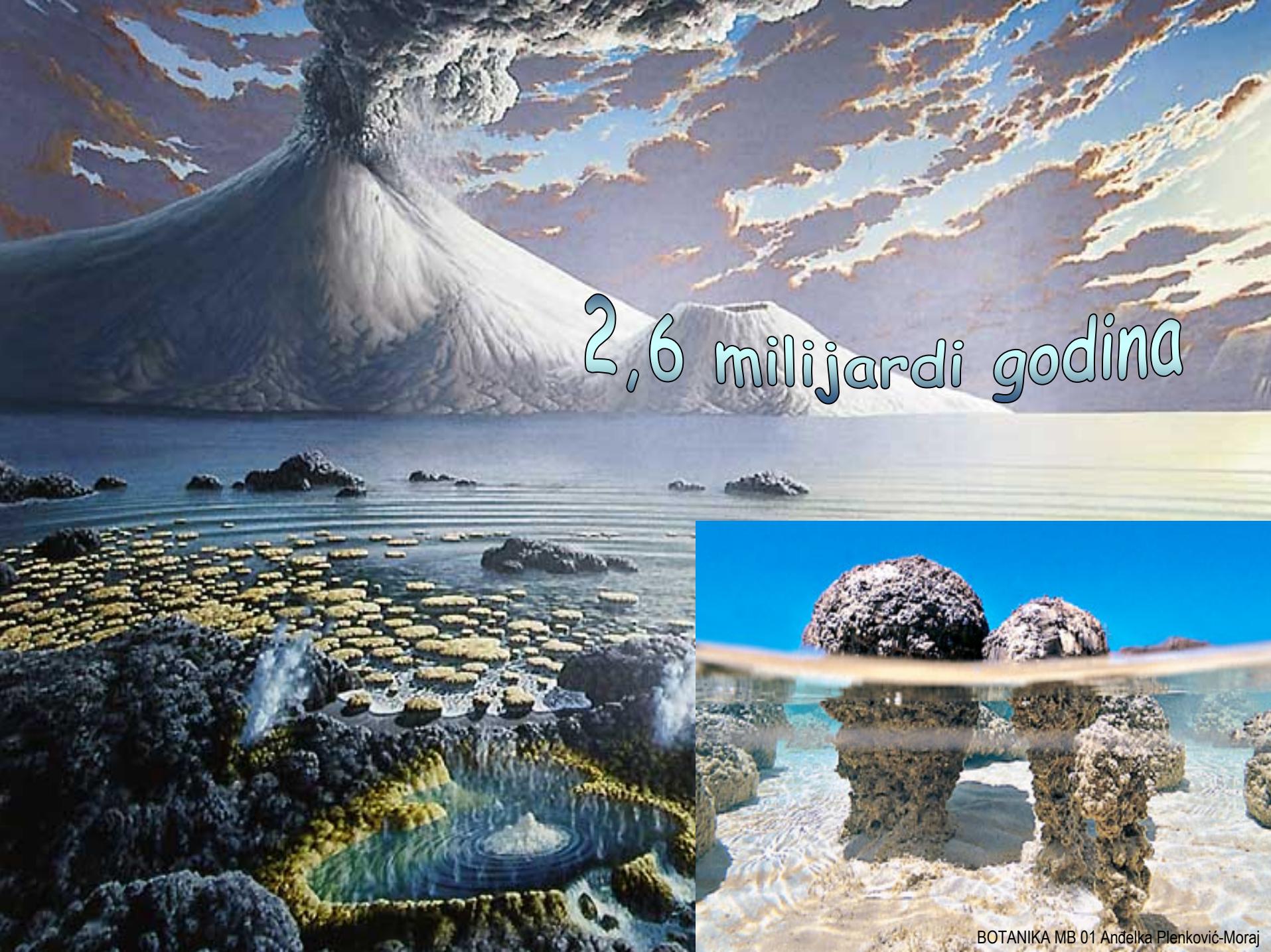
II. MJERNE

- osnovne produkcije
- fotosinteze i njenog kapaciteta
- na molekularnom nivou (RNA)
- enzimatske aktivnosti (alkalne fosfataze)

nekada davno ...

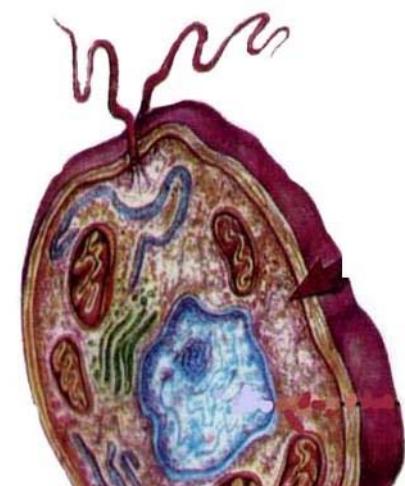
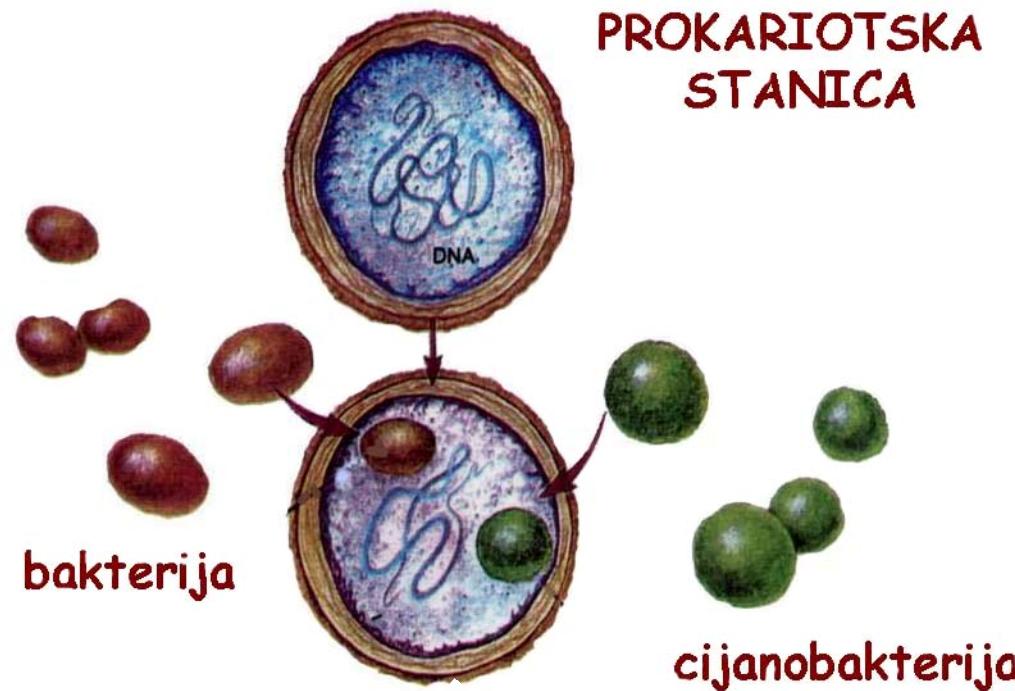

Tijekom gotovo 4 milijarde godina na Zemlji se razvijao, mijenjao i usavršavao život. Mnoge vrste su nastajale, ali i mnoge izumirale.

2,6 milijardi godina

PROKARIOTSKA STANICA

HETEROVROFNA STANICA

kloroplast

AUTOTROFNA STANICA

Charles Darwin (1809-1882) prvi je izložio svoju teoriju evolucije, nastojeći njome objasniti glavne čimbenike kako se vrste mijenjaju i kako se od već postojećih vrsta stvaraju nove. Na temelju opažanja da

1. nijedan organizam nije posve jednak drugome i
2. organizmi stvaraju mnogo više potomaka nego što ih prezivi

Darwin je izveo dva zaključka:

1. okoliš određuje koje će varijante ostati na životu (priroda odabire)
2. svojstva se takvih varijanata očuvaju i dalje prenose na potomstvo.

KONVERGENCIJA - sličnosti u građi i funkcionalnom ustroju organizama različitih sistematskih skupina zbog sličnog načina života.

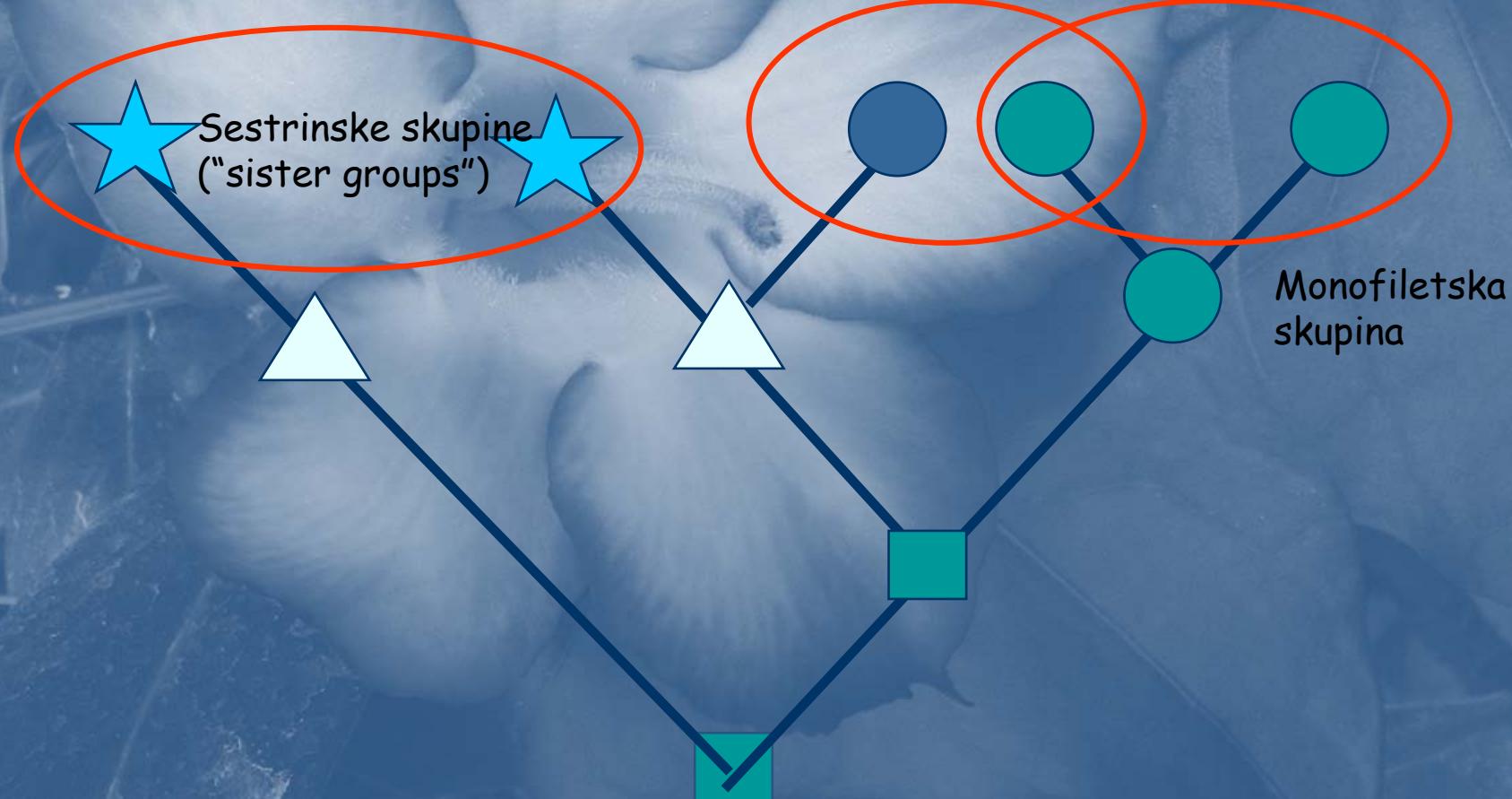

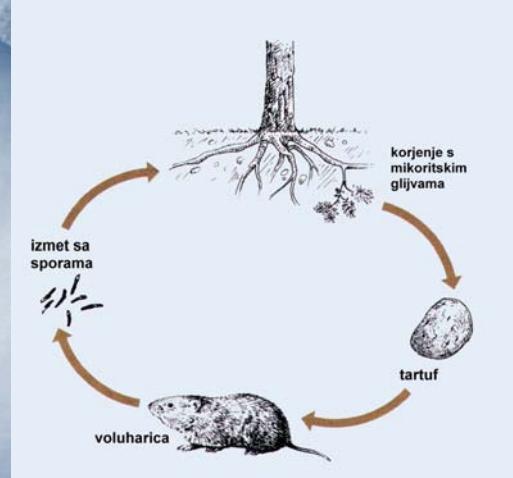
PARALELNA EVOLUCIJA - vrste koje imaju zajedničkog pretka razvijaju se nezavisno jedna od druge u sličnim uvjetima okoliša. Njihova će evolucija teći sličnim tijekom.

Evolucija je utemeljena primarno na promjenama u frekvenciji gena do koje dolazi zbog:

1. mutacija (niz varijanti)
2. reproduktive izolacije
3. rekombinacija gena hibridizacijom

Parafiletska skupina

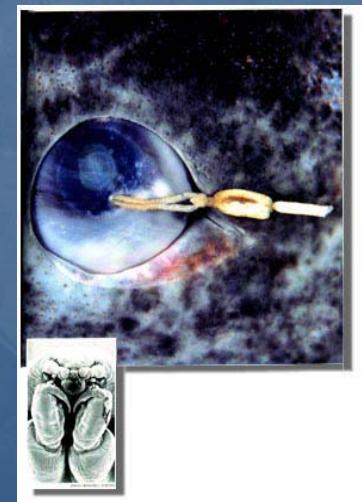

riba klaun -
Amphiprion perideraion
skriva se od predstora u
"grmove" sesilnih žarnjaka

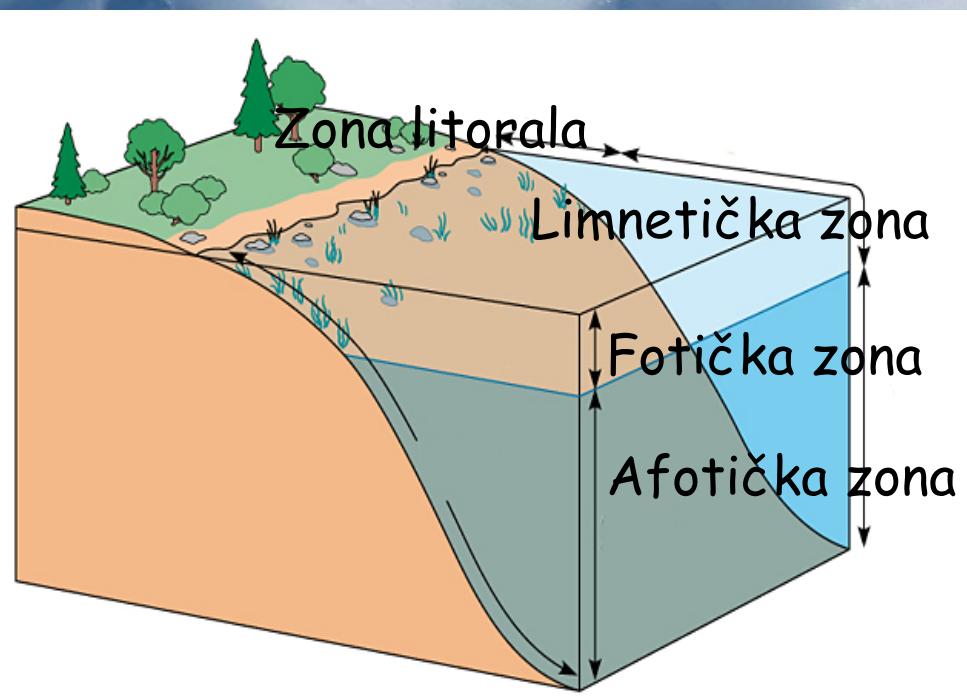
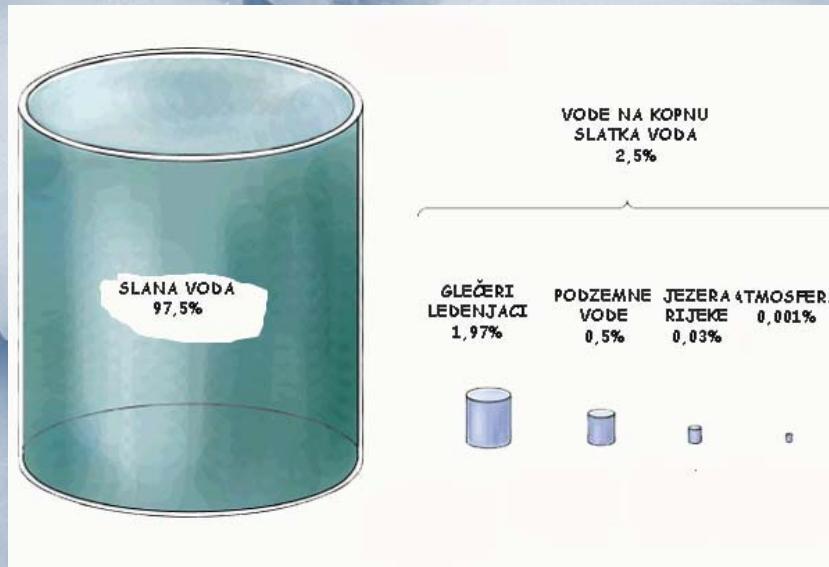
Grenlandski morski psi
mogu na rožnici nositi
parazitskog Copepoda.

organizacijski tipovi:

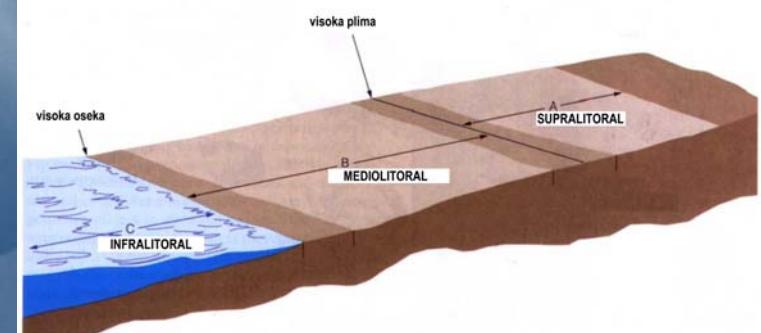
1. **flagelatni ili monadoidni** (vegetativne se stanice pokreću pomoću bičeva)
2. **rizopodni ili ameboidni** (stanice pužu pomoću pseudopodija)
3. **tetrasporni** (vegetativne stanice su nepokretne i obavijene su galertom)
4. **protokokalni** (vegetativne stanice su nepokterne, ali nemaju galetu)
5. **ulotrihalni** (stanice dolaze u nizovima tj. u nitastim kolonijama)
6. **sifonalni** (nestale poprečne membrane)

Pseudoparenhim/Parenhim

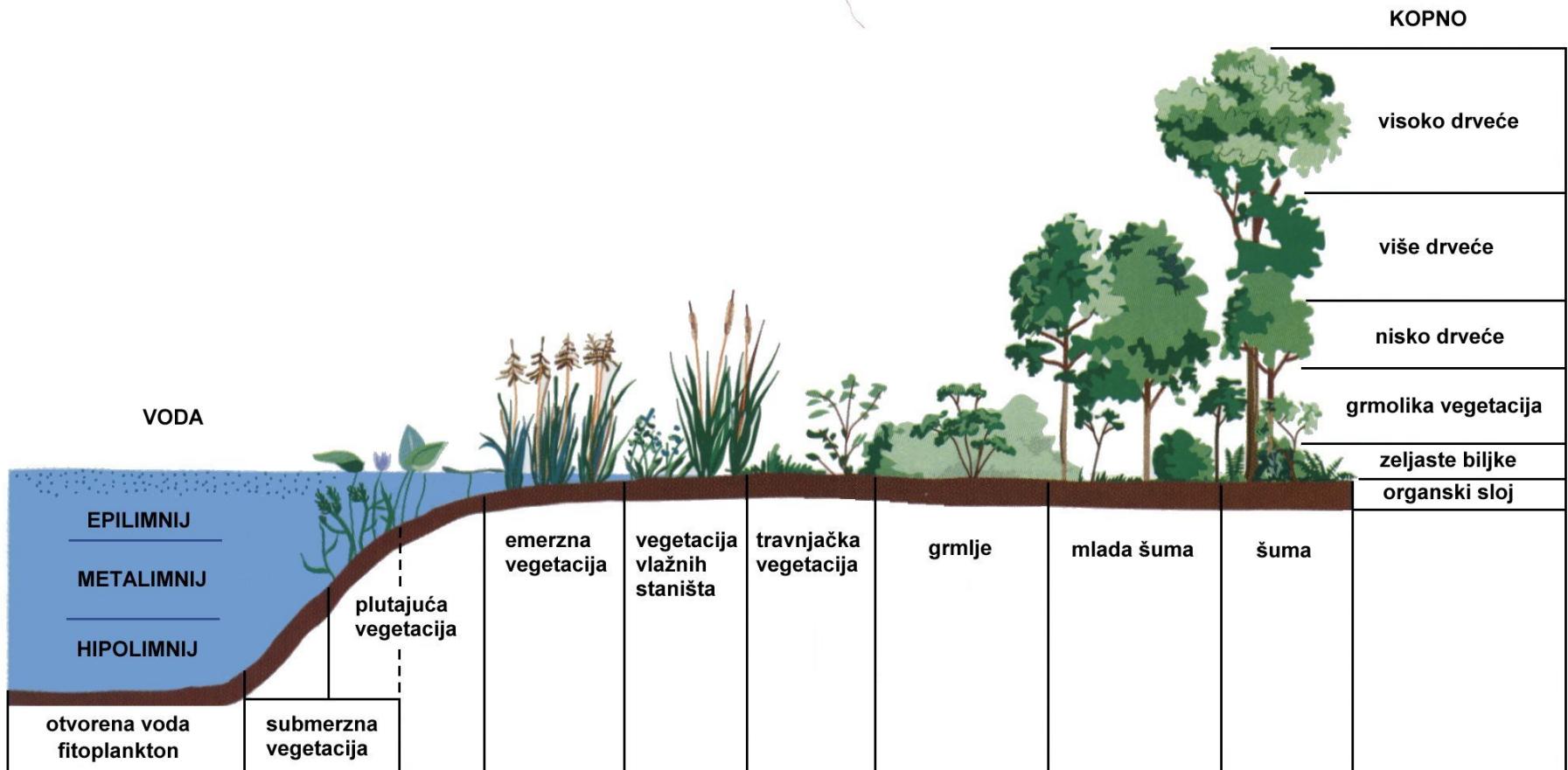

LITORALNO PODRUČJE

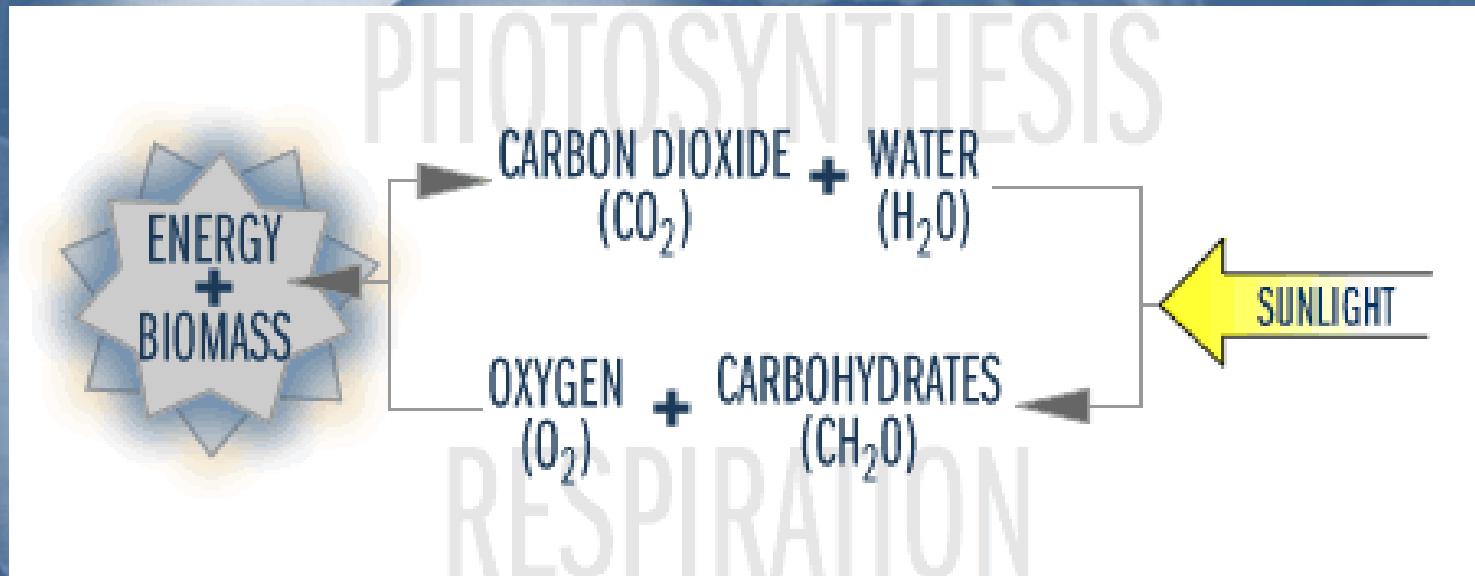
supralitoral pojas izložen udaranju valova
 mediolitoral pojas plime i oseke
 infralitoral pojas fotofilnih algi i morskih cvjetnjača

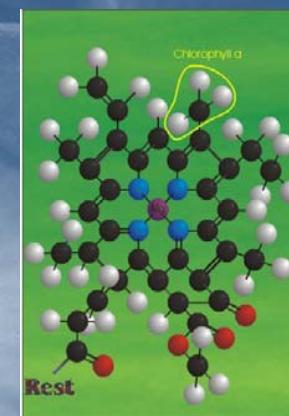
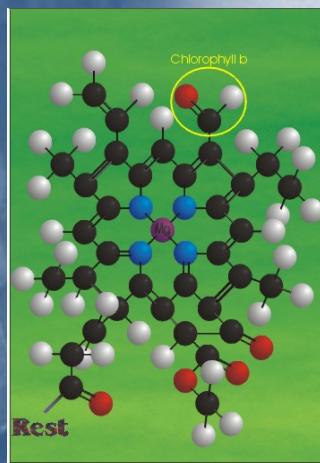
Vertikalna struktura biocenoza na kopnu i u vodi

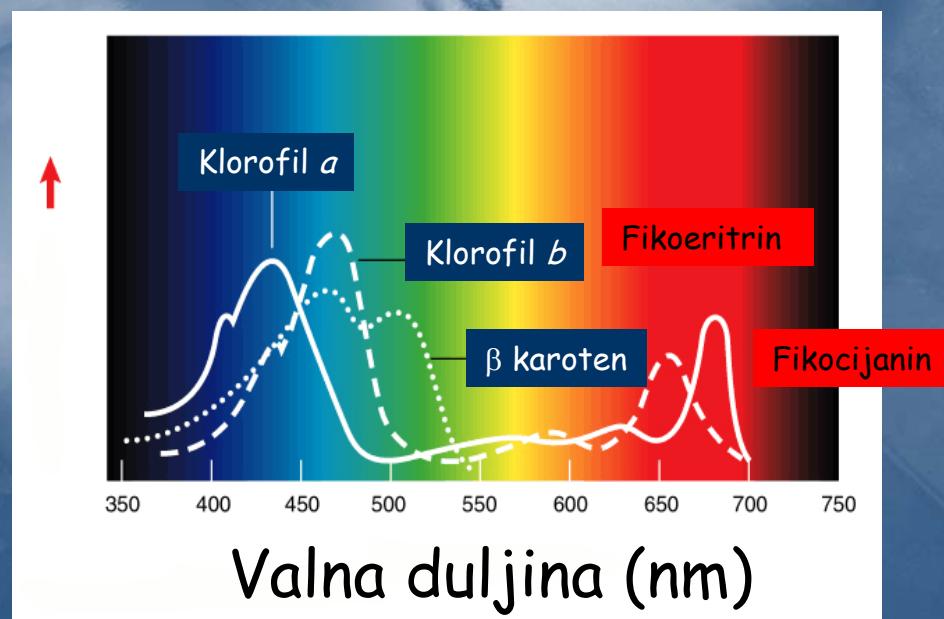
PRIMARNA PRODUKCIJA

- Primarna produkcija vodenih zajednica je proces pri kojem se energija iz okoliša pretvara u organsku tvar putem fotosintetskih i kemosintetskih organizama.
- Producija se može mjeriti pomoću nekoliko metoda, a iz tehničkih razloga se najčešće koriste indirektne metode.

Adsorpcija

10^{-5} nm 10^{-3} nm 1 nm 10^3 nm 10^5 nm 1 m (10^9 nm) 10^3 m

Gama
zrake

X-zrake

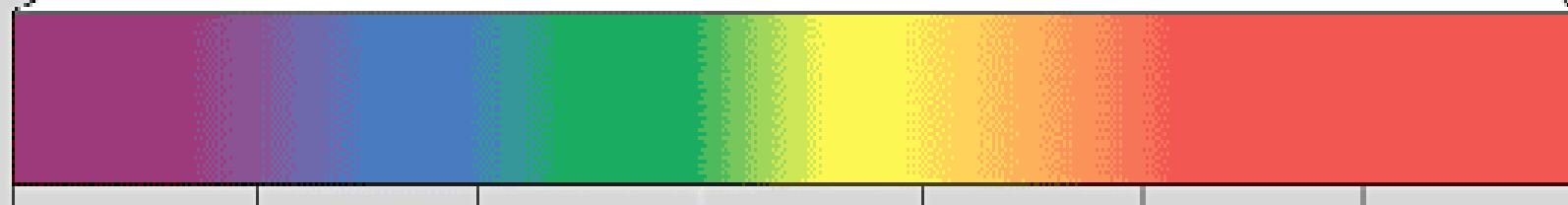
UV

Infracrvene
zrake

Mikro
valovi

Radio
valovi

VIDLJIVI DIO SPEKTRA

380 nm 450 nm 500 nm 550 nm 600 nm 650 nm 700 nm 750 nm

Valna duljina
Energija

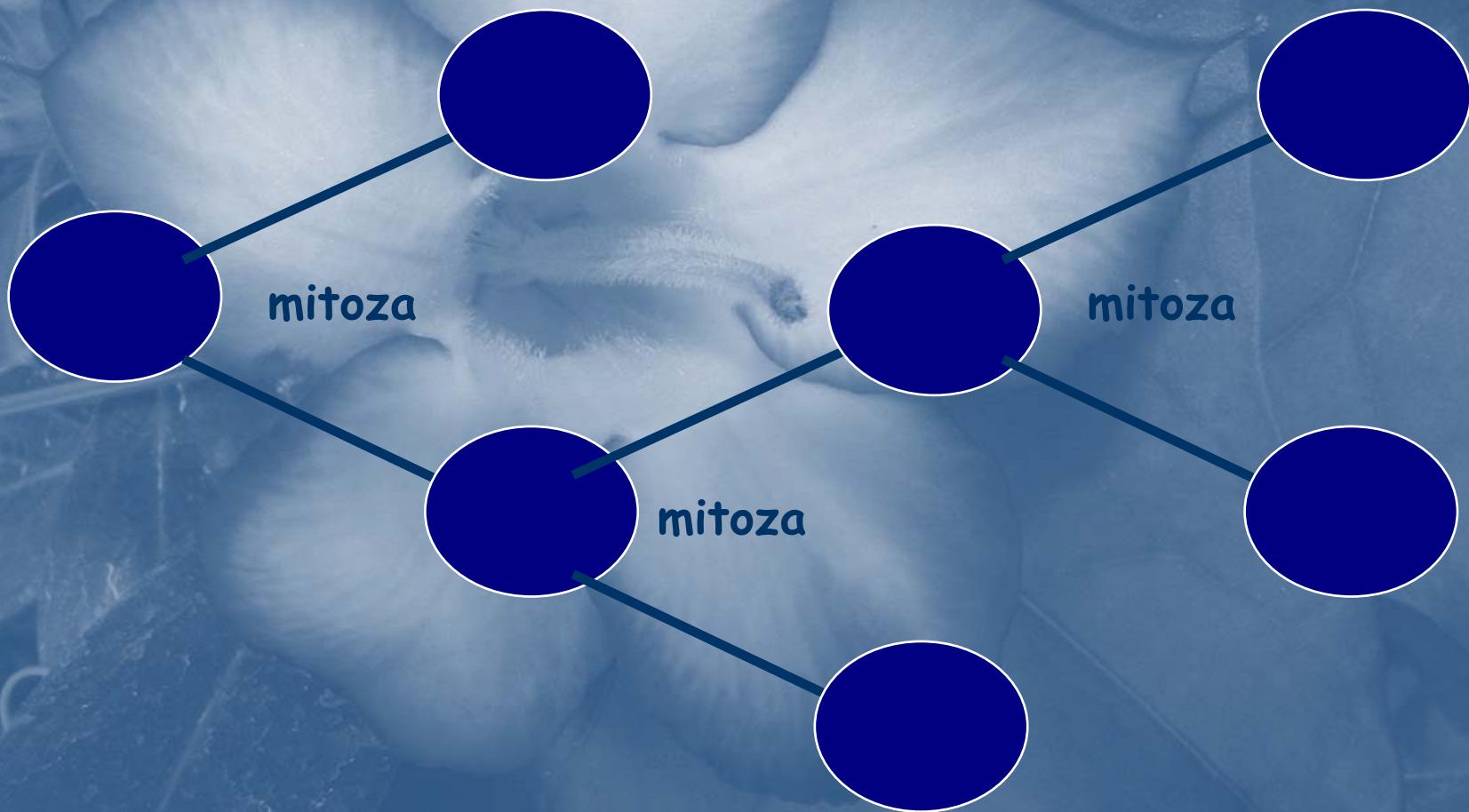
TIPOVI RAZMNOŽAVANJA

- **NESPOLNO**
  - dioba stanice
  - vegetativno (fragmentacijom talusa ili oslobođanjem posebnih izraslina na stelji)
  - nespolnim rasplodnim stanicama **SPORAMA** (zoospore i aplanospore)

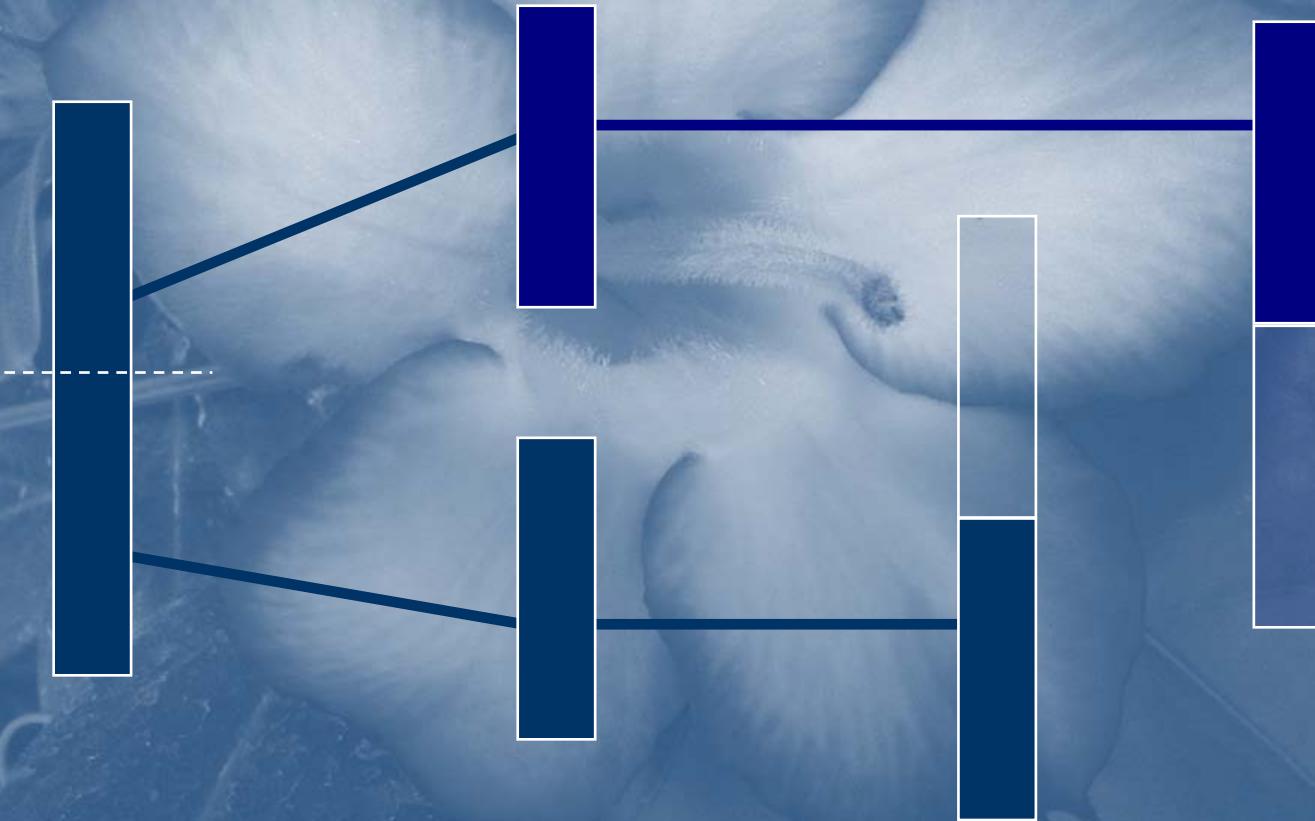
- **SPOLNO**
  - **KONJUGACIJA**
  - **GAMETOGAMIJA**
  - **GAMETANGIOGAMIJA**
  - **SOMATOGAMIJA**

DIOBA STANICE

Jednostanično vegetativno razmnožavanje - dioba na dva dijela mitozom (*shizotomija* = *citokineza* + *kariokineza*)
životni ciklus je jednak staničnom ciklusu (npr. euglena)

FRAGEMENATCIJA TALUSA raspadanje (npr. *Oscillatoria*, ali i neke biljke)

Nespolnim stanicama *sporoma* (npr. alge, gljive) koje nastaju u odvedenih tipova u posebnim organelima *sporangijima*

Ovisno o tipu diobe kojom nastaju:

1. mitospore - nastale mitozom
2. mejospore - nastale mejozom, dio spolnog ciklusa

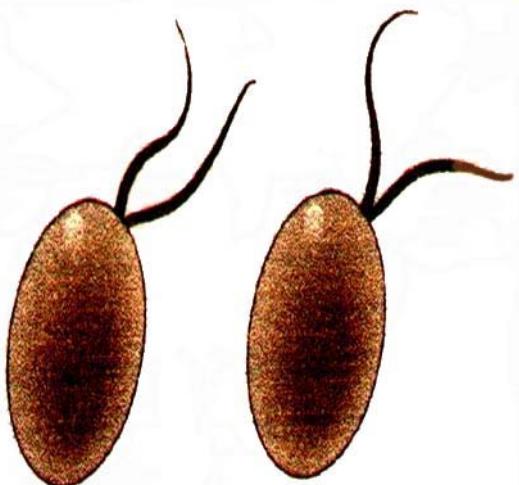
Ovisno o broju kromosoma:

1. haplospore (n)
2. diplospore ($2n$)

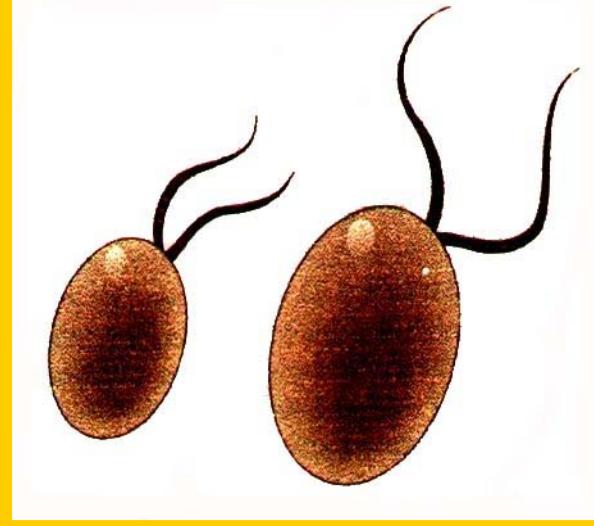
Ovisno o pokretljivosti:

1. zoospore, planspore - pokretne
2. aplanospore - nepokretne

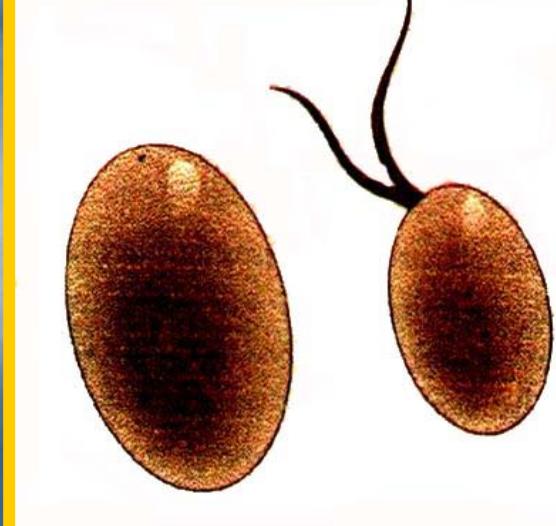
Oblik i pokretljivost spolnih stanica

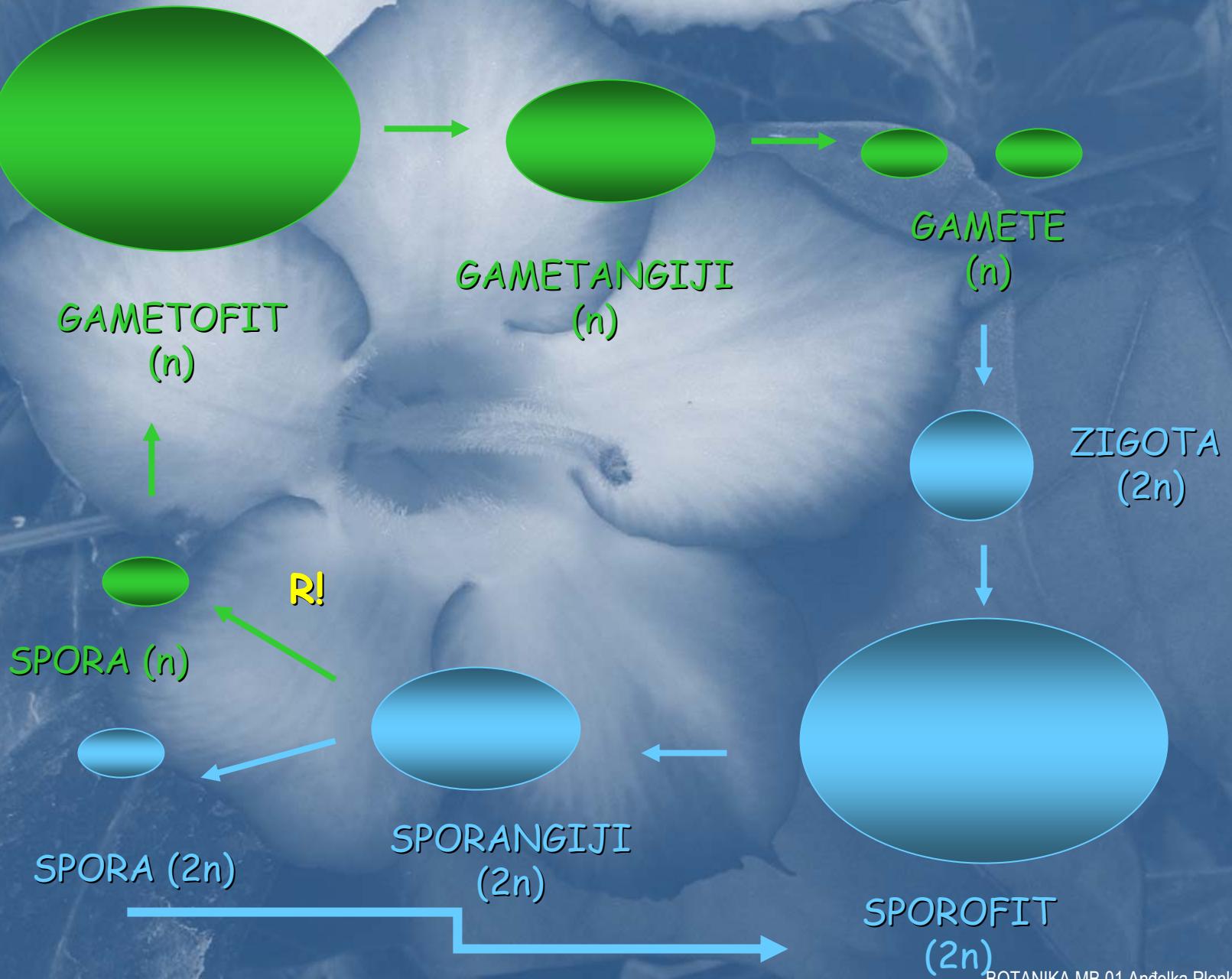
IZOGAMIJA

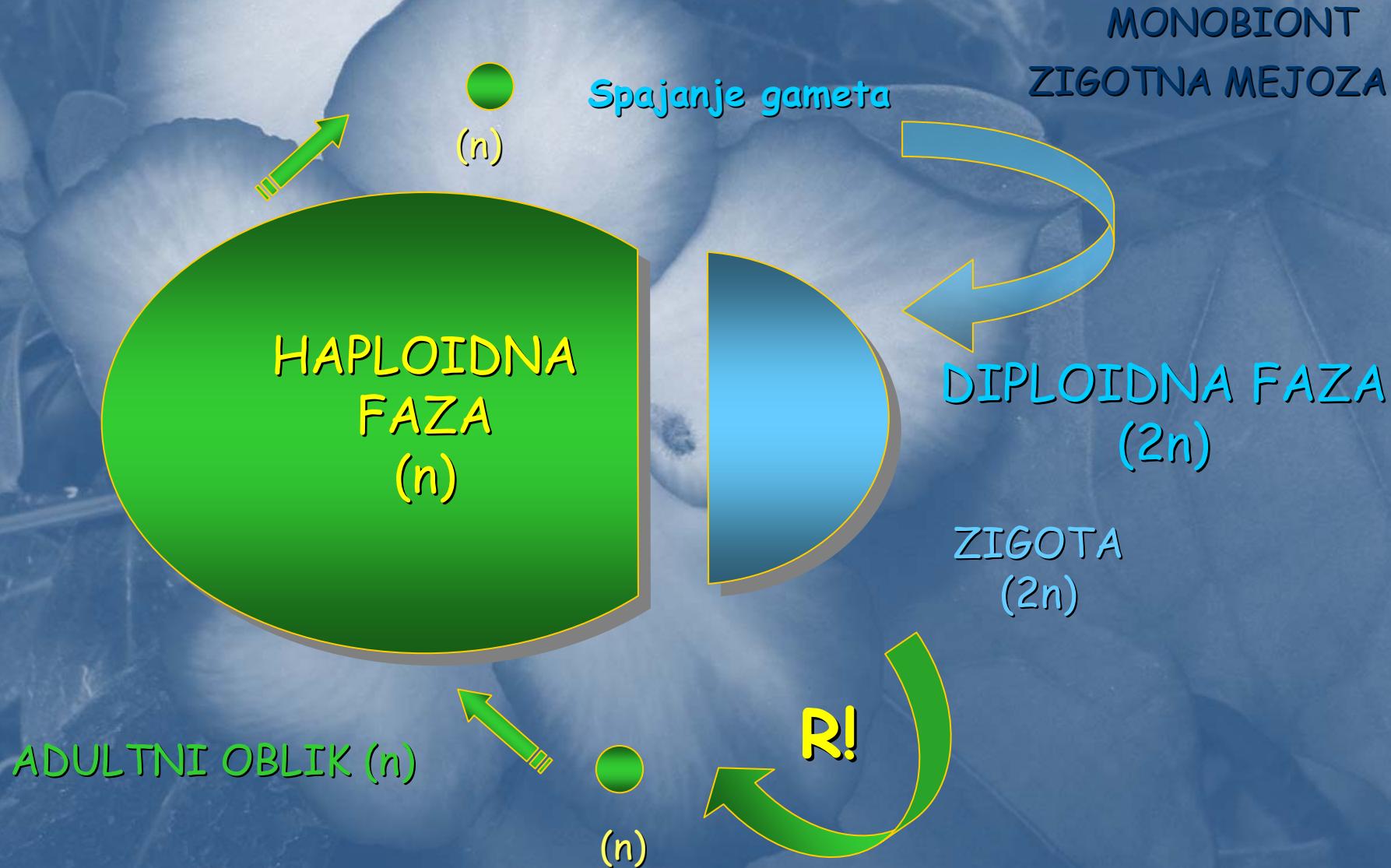
ANIZOGAMIJA

OOGAMIJA

RAZVOJNI CIKLUS REDOVITIH HAPLONATA

RAZVOJNI CIKLUS REDOVITIH DIPLONATA

MONOBIONT

GAMETOGENA MEJOZA

R!

DIPLOIDNA
FAZA
 $(2n)$

HAPLOIDNA
FAZA
 (n)

GAMETE
 (n)

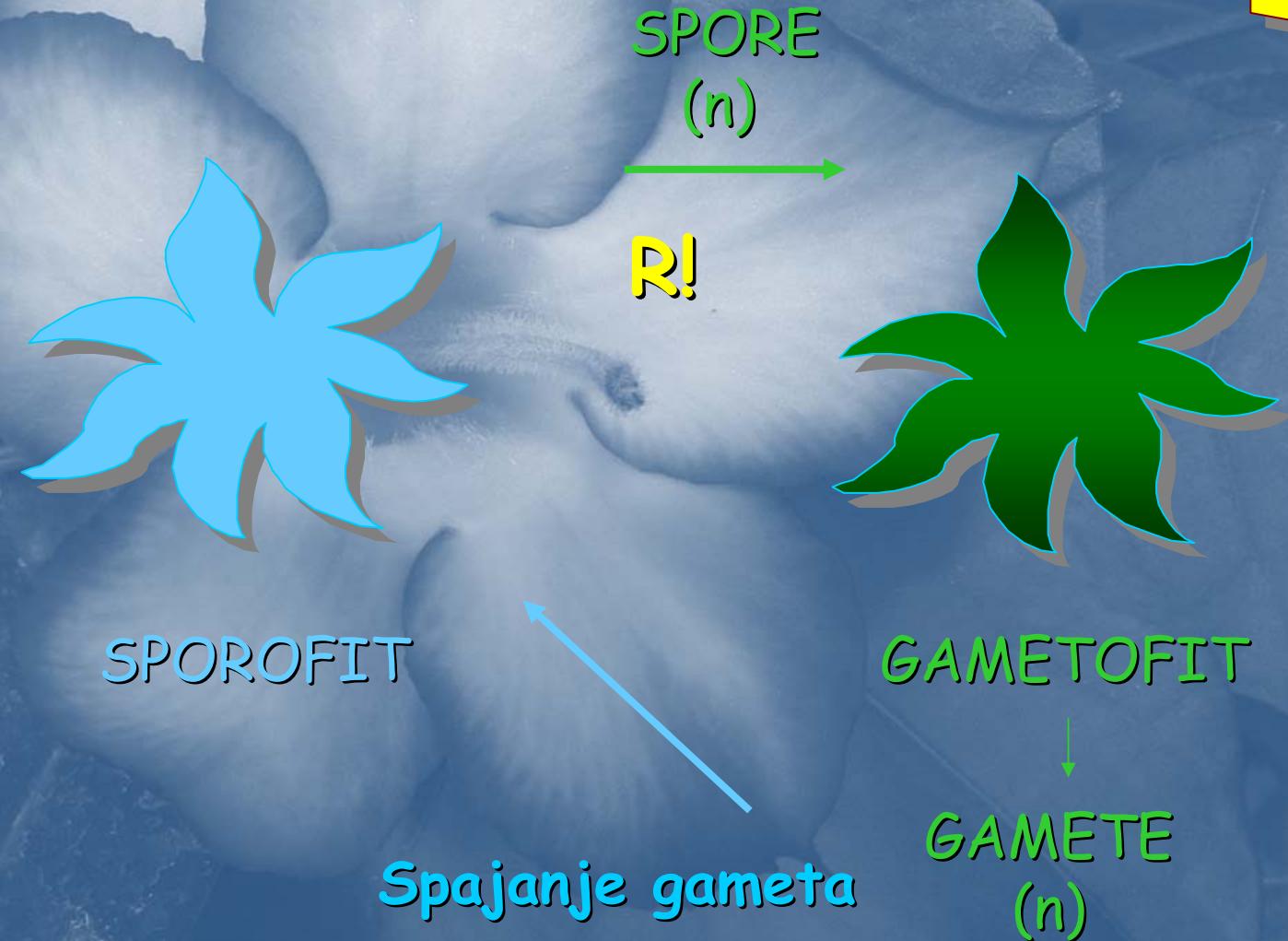
ADULTNI OBLIK $(2n)$

Spajanje gameta

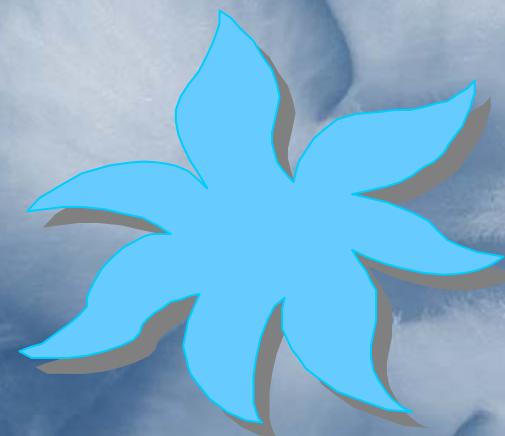
RAZVOJNI CIKLUS VRSTA S IZMJENOM GENERACIJA

IZOMORFNA IZMJENA GENERACIJA

HETEROMORFNA IZMJENA GENERACIJA

SPOROFIT

Spajanje gameta

SPORE
(n)

R!

GAMETOFIG

GAMETE
(n)